

BÁCSMEGYEIEI FÜGGETLENSÉG

A BACS-BODROG VÁRMEGYEIEI ÉS A ZOMBORI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁR: Egész évre 10 kor., féltre 5 kor., negyedévre 3 kor. — Néptanítók részére: Egész évre 8 kor., féltre 4 kor. — Egyes szám ára 10 fillér.
Megjelenik: vasárnap és csütörtökön.

Felelős szerkesztő:
Dr. JOVÁNOVITS JÓZSEF.
Laptulajdonos a „Zombori Függetlenségi Párt.”

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Erzsébet-körút 13. sz. hová a lapot illető közlemények és az előfizetések küldendők. — Kéziratokat a szerkesztőség nem ad vissza.
Szerkesztőség és kiadóhivatal telefonszáma: 76.

Az ország jövője.

Zombor, november 7.

Egy gazdagabb, erősebb és boldogabb Magyarország képe bontakozik ki az előtt, aki a költségvetési bizottság tárgyalásait és különösen a miniszterek nyilatkozatait figyelemmel kíséri. Nagyszabású, minden térre kiható szerves és céltudatos munkásságnak a képét tárják elénk ezek a nyilatkozatok, amely munkásságnak közös célja, egységes vezető gondolata: Magyarország függetlenségének előkészítése, Magyarország gazdasági és szellemi életének erős alapokon való kifejezése.

Még csak pár évvel ezelőtt nem is álmodott mennyiségű milliókat fordít a kormány az iparfejlesztésre, a telepítésekre, a nemzeti termelés minden ágának szervezésére, a népoktatásra és különösen a gyakorlati irányú gazdasági oktatásra. Az eredmények is, amelyekről ez az alig két esztendősi akció beszámolhat, szépek és biztatóak. Ezekből az eredményekből és az egész tevékenység szemléletéből szinte előreláthatjuk és kiszámíthatjuk, hogy milyen óriási változást tudná az előidézni Magyarország sorsának, ha ez a komoly tevékenység egyre fokozódó mértékben csak tiz békés esztendőn keresztül is

folytatódhatnék. Lehetetlen, hogy magyar ember, aki igazán kívánja ennek az országnak boldogulását, ne kérné arra a sorsot, hogy adja meg nekünk azt a tiz békés esztendőt, amelyre szükségünk van, hogy annyi évtized mulasztásait helyreépíthessük és hogy ezt a gazdaságilag annyira elmaradott országot az egészséges gazdasági fejlődés útjára vezethessük.

Szegény, gyenge, elmaradott ország a legnagyobb erőfeszítéssel sem lehet képes függetlenségét kiküzdeni, gazdaságilag és szellemileg megerősödött országnak könnyű feladat az állami teljes függetlenség kivívása. A politikai függetlenség sem érne semmit, ha a mellett gazdaságunkban, iparunkban idegen országok rabszolgái maradnánk, ha pedig gazdasági életünket idegen államoktól függetleníteni tudjuk, abból a politikai függetlenség már szinte önként következik. Nem szavakkal, nem nagy hangú beszédekkel, hanem lankadatlan kitartó munkával fogjuk csak elérni ennek az országnak a függetlenségét. Minden új ipartelep, minden új kulturális, vagy gazdasági intézmény egy-egy újabb lépés a függetlenség felé és közelebb visz minket a függetlenség kivívásához száz cifra ünnepi szónoklatnál.

Nem igaz amit a rossz szándék híresztel — hogy a függetlenségi küzdelem szünetel, még kevésbé igaz, hogy lemondottunk róla, mert aki tiszta szemmel és elfogulatlanul néz végig a magyar közéleten és különösen a kormány munkáján, annak meg kell látnia, hogy igenis éppen most folyik teljes erővel és a körülmények által engedett minden eszköznek felhasználásával a tevékenység, a függetlenségi küzdelem. Ez a tetteknek, a munkának küzdelme, Magyarország gazdag, boldog és független jövőjéért. Ez a törekvés egyre izmosabb erővel halad előre, két év múlva az önálló bankot, kilenc év múlva az önálló vámterületet meg fogja teremteni, de egyúttal le fogja rakni a független állami élet szilárd és biztos alapját a minden irányban kifejlődött erős és idegen segítségre nem szoruló magyar nemzeti gazdaságot. És ezt a munkát, a függetlenség felé való ezt a haladást csak az akaszthatná meg, ha ismét teljesednék rajtunk a régi átok, ismét győzne a pártoskodás szelleme és a magyar nemzet a helyett, hogy egységesen támogatná a kormánynak becsületese és komoly törekvéseit, újra felekezeti, társadalmi és pártharcokba merülve marcangolná önmagát és emész-

Népdal.

Letépte a vihar a falevelet...
Széjjel tépted barna lány a lelkemet.
Szerelmemből egy maradt meg:
Bánatom,
Hej, evvel is szerelmemet,
Szerencsétlen életemet
Siratom.

Mikor együtt felnéztünk az egekre,
S ajkam csókját a tiedre lehelte,
Mondtad sokszor, hogy te vagy az
Én napom,
Melegítéd életemet;
... S világitod éjjeletem:
Csillagom!

Nem felejttem én a napot sohasem:
Mikor terhes felhők úsztak odafenn...

Mondtad, hogy én vagyok a te
Felleged...
S te lettél az én orkánom,
Összetépted boldogságom
S lelkemet!

Kupeczky István.

Bakfisszerelem.

I.

Csipős, hideg őszi szél rázza a kopaszodó galyakat s dércsipe leveleit ágairól letarolva kergeti utcáhosszat. Piros orral siet tova az az egy-két ember, akit sürgős dolguk a meleg szobából kiszólít, a pajzán inasgyerek meg körme alá nagyokat fújva rohan az elárvult utcán.

Mily boldog az, aki ilyenkor otthon hallgathatja a családi kemence duruzsolását. A kötekedő szél bele-belesívit a kéménybe, amit az öreg búbos anyóka sem hagyhat

szó nélkül s mennél inkább hánykolódik a hetyke szél urfi, annál házsártosabb a válasz. Most azonban nem dédelgetik az öreg. A családanyát házi teendői a szobából kiszólították, a két növendékany meg titkolódzva sugdos az ablakmélyedésben.

— Meglátod Relly, ebben a rossz időben nem jön el Alice.

— Ugyan, hogy mondhatysz ilyet, Mici? Alice megígérte s ilyen kicsiség csak nem tartja vissza?

— Az igaz, de hátha nem engedi el a mamája!

A csengetyű szava szakítja meg a vitát s a két leány siet fogadni a várva-várt vendéget.

— Szervusz, Alice, csak hogy itt vagy! Már aggódtunk, hogy el sem jössz; — megölelik a kedves barátnőt s csókjaik nyomán fehér rózsák fakadnak a hidegtől piros arcán.

— Mit hoztam? Találjátok ki! — S amíg ezek kis fejcskéiket törlik a nehéz talányon, egy színlapot huz elő.

BÁCSKA GYÖNGYE

129—50—49

a legjobb és legkellemesebb **kristálytiszt** o **savanyuviz** és a mellett igen olesó: o
kis üveg 1/2 lit. **5 krajcár**, nagy üveg **8 krajcár**, nagyobb rendelésnél **4 és 7 krajcár.**

Házhoz szállítja „Az angyal **gyógyszertár**”, ahová a rendeléseket kéri

Illin Dezső gyógyszerész.
Telefon 12. szám.

tené fel haszontalanul azokat a drága erőket, amelyek a békés fejlődés szolgáltatásában bizonyosan megteremthetnék az ország jobb jövőjét.

A kormány programjának komolysága, vezetőinek arravalósága és eddigi eredményeinek biztató tanulsága győzzenek meg minden komoly és igaz magyar embert arról, hogy ha nehezebb is, ha ezer akadálylyal és bajjal küzdve is, de a legjobb uton haladunk és a viszonyok által engedett legnagyobb erővel közeledünk a közös eszménykép: a független, fejlett és gazdag állami lét felé.

Pártértekezlet. Az országos függetlenségi és 48-as párt Kossuth Ferenc kereskedelemügyi m. kir. miniszter elnöklésével november hó 10-én, kedden délután 5 órakor pártértekezletet tart.

A választói reform. A képviselőház elnöke a ház legközelebbi ülését szerdára fogja összehívni. Ezen ülés állapítja meg a Haz tárgyalásainak napirendjét s ezen terjeszti elő a m. kir. belügyminiszter a *választói reformra* vonatkozó törvényjavaslatot, valamint *Hoitsy* a pénzügyi bizottságnak az állami költségvetésről szóló jelentését. A választói reform alapelveit gróf Andrássy a szerdai ülést megelőzőleg kedden délután öt órakor fogja ismertetni.

Az új tanítási rend.

Zombor, november 6.

Hirt adtunk annak idején lapunkban, hogy a zombori ágostai hitv. evangélikus iskolaszék 6 hétre bevezette osztatlan iskolájába a délelőtti tanítást.

Folyó évi november hó 1-én ült össze az ág. hitv. evang. iskolaszék, hogy a kísérletkép beállított délelőtti tanításnak állandósítása ügyében tanácskozzék.

Lombos Albert tanító e reform körüli tapasztalatait a következőkben terjesztette elő:

„Az osztott iskoláknak a délelőtti oktatás úgy a tanulóknak, mint tanítóknak egy-

aránt áldásos. Az osztatlan iskoláknál a tanulókkal való folytatólagos közvetlen foglalkozás mellett terhesebb ugyan a tanító munkája, de a tanulóknak nézve a délelőtti és délutáni tanításnál határozottan előnyösebb.

Ezen újításból a gyermekekre nézve káros hatást egyáltalában nem, de előnyt annál is inkább tapasztalt. A távollakó külvárosi és szállásbeli tanulóknak nem kell ebéd idején az iskolában tartózkodniok, vagy pedig az iskolába vezető utat napjában négyszer is megtenni, ami különösen rossz időben esetleg gyengén öltözve többször veszélyeztette egészségüket, míg sokaknál a délelőtti átázott egyetlen pár cipő, délutáni mulasztásokra vezetett.

A gyermekeket nem kell annyiszor iskolába és onnan haza kísérni, akik pedig felügyelet nélkül jönnek-mennek, nem találnak annyi alkalmat a csavargásra s kevesebbet vannak kitéve az esetleges utcai szerencsétlenségeknek. Az iskolában eredményesebben tanulnak, mert nem álmosodnak úgy el, mint a délutáni órákban s az előirt óraszám betartása mellett is megfelelő szünetet kapván, fentartatik a tanulóknak az élénkség, a munkakedv, mely a folytatólagosan könnyebb tantárgyak váltakozásával le nem lohad s olvasással, kézimunkával, rajzzal, szépírással, énekekkel, tornajátékokkal stb. fejezvéen be a különben is csendes foglalkozásokkal könnyített napi munkát, az első osztály 11 órakor, a II—III-ik osztály 12 órakor, a IV—VI. osztály pedig 1 órakor hagyja el az iskolát. Hazaérve pedig több idő marad a játéknak s így a nagyobbak sem érzik meg azt a kis munkát, melyet a házi feladatra fordítanak, miért is határozottan nagyobb készséggel jönnek az iskolába s több a tudásuk.

Mielőtt az ág. hitv. ev. iskolaszék ezen kérdésben állást foglalt volna, kérdést intézett a tanuló szüleihez, akik valamennyien egyértelműleg a délelőtti tanítás behozatalának szükségességét javasolták egynek kivételével, aki az egész napi tanításnak híve, de gyermekét délután sohasem küldi fel az iskolába.

Az iskolaszék mérlegelve a szülők óhaját és magáéva téven Lombos tanítónak

közvetlen tapasztalatai nyomán szerzett és előadott javaslatait, elhatározta, hogy az ágost. hitv. evang. osztatlan elemi népiskolában a folytatólagos délelőtti tanítást véglegesen beállítja.

Császár Julián jubileuma.

— Saját tudósítónktól. —

Zombor, november 7.

Ritka szép ünnepélyben volt része folyó hó 5-én a zombori m. kir. pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőség tisztikarának, amikor egyik nagyrabecsült és köztisztületben álló tagját, *Császár Julián* m. kir. pénzügyi számvizsgálót ünnepelte szolgálatának 40 éves jubileuma alkalmából. Páratlan ünnepély volt ez.

Négy évtizedet a közpályán eltölteni, elgondolni is sok. Császár Julián pénzügyi számvizsgáló nem azon tucat emberek közül való, akik a hivatalos órákat éppen csak hogy lemorzsolják, hanem azon kiváló, vasszorgalmu, fáradhatatlan és ambiciózus tisztviselők egyike, aki egyedül csak a hivatásának élt a multban és él ma is. Dacára ennek, a negyven év terhe még nem roskasztotta meg munkabíró vállait; és amikor tisztviselő társai ünnepelték és e napot örömmünneppé avatták, jól esett ezt a tetőtől talpig puritán jellemű tisztviselőt szemtől-szembe látni, amint íróasztalától, a munka tömkelekből kellett felkérni, hogy az ünnepélyes aktuson, amelyen tulajdonképen ötöt ünnepelték, vegyen részt.

Negyven év! Az ember elgondolkozik és elfogul a jelke, nem hiszi, hogy ilyen hosszú időt négy zárt fal és poros akták között erőben, egészségben lehet átélni olyan jó kedélyállapotban és fiatalosan, mint *Császár Julián*.

Hivatal és hivatal közt is van különbség. A pénzügyi pályák közül a számvevőségi a legterhesebb és legléleköltőbb. A számok tömkelegében, azok milliárdjai között lankadatlan szorgalommal dolgozni előbb-utóbb megőrlik a munkabíró tisztviselő erejét. Ritkaság számba megy tehát egy olyan tisztviselő, aki a mindennapi kenyérért leküzdve minden akadályt, munkabírásban és képességben ünnepelheti negyven éves szolgálati jubileumát. Annál inkább megérdemli, hogy

— Játsszik? — egyszerre röppen el a kérdés a két piros testvérjáról.

— Még pedig a címszerepet! Elmegyünk, okvetlenül megnézzük!

— Relly, kérd meg a mamát. Jertek ti is!

Mindhárman felkeresik s örömmel hallják a boldogító igent. Alice haza megy s lázasán készülnek az előadásra.

II.

Közel a színpadhoz, az egyik páholyban izgatottan várja a három barátnő az előadás kezdetét. Harcra készen, esinos látesővet szorongat rozsás újjai között a szőszke Relly, míg Alice s Mici szemmel beszélgetnek. Hátterben a mamák kedvence témáikba merülve, tárgyalnak.

Csengetyű jelzi az előadás kezdetét. A függöny felgördül s a három leány szeme a színpadra tapad, lesi, várja a főhős megjelenését. Végre megjelen. Van is erre dolga a látesőnek!

— Add ide Relly, én is akarom látni! — De Mici, ne nézd olyan sokáig! — Siess Alice, hisz' egy percig se volt nálam!

Kézből-kézbe vándorol a kapós jószág. Ábrándos tekintetükkel cirógatják a kedvencet a szerelmes ária éneklése közben, majd felhangzik az elismerő taps, s a három leány ugyan nem kiméli tenyerét. A gyakorlott szemű hős a három babaarcból kiragyogó

szempárokából olvas, s mire felhangzik a biztató „Hogy volt?!”, már nekik játszik. — A beszédes szemek megértik a szívecsékben rejtőző s a mamák előtt félve titkolt érzelmet, s az előadás végén mint a legnagyobb újságot sugják egymásnak: „Láttad? — Észrevette. — Nekünk játszott. — Irjunk neki! Jó! Elmegyünk hozzátok, Alice!” — Mire az elválásra került a sor, már készen volt a nagy hadi terv, s visszafordulva még egyszer a lelkükre kötötte Alice: „Holnap okvetlenül várlak! Eljőjjetek!”

III.

Nyugtalan éjszaka után türelmetlenül várja Mici és Relly, hogy Alicehoz mehessenek. Elvonulva a leányszobába, a nehéz feladat végrehajtásához fognak. Száz meg száz terv merült fel, mit s hogyan irjanak, mi legyen a jelige. Végre elkészíti a drága kis levélkét a „Három ismerős”. — A néma poste restante meghozta a választ, s az „Angyalok” mohón olvasták a hódoló lovag szerelmes sorait. A levélváltást a megismerkedés követi, amit a gyakori találkozás, a színházi esték, s a sóvár, szerelmes pillantások mind szorosabbra fűznek.

A boldogságot azonban megzavarta a direktor kérérelhetetlen szava: „Holnap megyünk gyerekek.” A szerződés, a gázi s Thalia kisasszony a lovat is a társasággal vitte. A szivettépő bánat egész tengerárja

borítja el a kicsikéket. A türelmes, rideg papiros viszi hirül panaszos keservüket, amit a válasz édesen biztató hangja feledtetni iparkodik, de hasztalan. „Nem, így nem mehet tovább! Mit ér az élet nélküle! Inkább elszökünk, színésznők leszünk! A karba csak bevesznek?! Menjünk azonnal!”

Séta ürügye alatt kiszöknek a házból s a vasúthoz iparkodnak. A tél szivós hidege azonban erősen lelohasztotta a szerelmi lázt, s mind sűrűbben felmerült az elmaradozó Mici ajkán az aggasztó kérdés: „Ha a mama megtudja, jaj nekünk! Gyereünk vissza! Szegény, hogy megijed!” — s könnyei meg-erednek.

Relly és Alice korholják: „Ugyan, hogy lehetsz ilyen gyáva? Gyere gyorsabban! Siessünk!”

Könnyezve érnek ki a vasútállomásra. „Tessék jegyet váltani!” Összenéznek, — erről egészen megfeledeztek. Kis pénztárcáikat előszedik, számolgatják, összeadják, — kevés. Lehorgasztott fővel indul vissza Relly és Alice, egyre hajtogatva: „Ha jögyünk volna! Oh nyomorult pénz!” Mici könnyező szeméből azonban előtör az örömsugár, még szepegve, de kiabándulva boldogan mondja: „Meg is érdemelte volna az a hülsen!”

Pataky András.

babér koszorúzza ezen ünnepelel derék tisztviselő homlokát, mert szolgálati idejének nagyrészt — harminckét évet az ország legelső és legnagyobb pénzügyi hatóságánál: a zombori pénzügyigazgatóságnál töltötte el.

Császár Julián életrajzi adatai a következők: 1850. december 22-én született Nasiczán Verőcemejében, hol atyja szintén pénzügyi (adóhivatali) tisztviselő volt. Tanulmányait Ujvidéken végezte, melynek befejezése után a pénzügyi pályára lépett és 1868. szeptember hó 25-én tette le az első hivatalos esküt Pécsen. 1870. október 24-én adóhivatali segéd tisztté lett kinevezve a szegszárdi adófelügyelőség kerületébe Tamásiba, honnan Simontornyára, Pécsre, Szegszárdra, majd Szigetvárra került. 1873. április 21-én Kulán lett adótiszt, hol mint helyettesellenőr is működött.

Innen 1876. év július havában Zomborba számtisztte neveztetett ki az ujonnan felállított adófelügyelőséghez. Az adófelügyelőség megszüntetése után pedig 1893. március 31-én az itteni pénzügyigazgatósághoz pénzügyi számellenőrre lett kinevezve, 1904. március 3-án pedig ugyancsak Zomborban lett pénzügyi számvizsgálóvá. Itt töltötte el szolgálati idejének nagyrésztét is, vagyis 1876. óta, tehát több mint 32 évet.

A pénzügyi pályán uralkodó mostoha előmeneteli viszonyok miatt ilyen minőségben érte meg 40 éves szolgálati jubileumát is.

Ebből az alkalmából folyó hó 5-én délelőtt 11 órakor a számvetés II. csoportjának a Schweidel József-utcai helyiségében, Jorgovits Döme m. kir. p. ü. számtanácsos, számvetéségi főnök vezetése alatt testületileg tisztelték az ünnepelnél és tisztviselőtársai egy igen szép és izléses asztali díszorával és két asztali gyertyatartóval lepték meg.

Jorgovits Döme m. kir. pénzügyi számtanácsos, számvetéségi főnök magas szárnyalású beszédben tolmácsolta a tisztikar érzelmeit, méltatva a jubiléus kiváló érdemeit; őszinte és szívhez szóló szavakban mintaképül állítva tisztviselőtársai elé. Beszéde folyamán nyújtotta át neki a tisztikar által vett jubileumi ajándékot, melyen a következő felírás van: „Jubileumod alkalmából: kartársaid. 1868. szeptember 25 — 1908. szeptember 24.“

Az ünnepi beszéd elhangzása után a lelkesen ünnepelel jubiléus a töle megszokott szerény szavakban meghatva mondott köszönetet ünnepeleléért. Azután pedig az egész tisztikar a Stebler söresarnokba barátságos villásreggelire gyűlt össze, melyen a jubiléusnét vig kedélyhangulatban impozánsan ünnepeleltek.

Ezen díszes ünnepelelén résztvettek: Jorgovits Döme m. k. p. ü. számtanácsos, számvetéségi főnök, Essigmann Károly p. ü. számvizsgáló, számvetéségi főnök-helyettes, Raab Béla pénzügyi számtanácsos, Türr Antal, Vuits Péter, Poppovits Mirkó, Zottományi Mihály, Schmidt György, Horváth József, Hoffmann Károly, Ilg Gusztáv pénzügyi számvizsgálók, Karcher Károly, Ábrahám Győző, Boros Lajos, Kassovitz Armin, Pencz Gusztáv, Thész Gyula, Kohut Kálmán, Schwarcz József, Stépán Ferenc pénzügyi számellenőrök, Harkay István, Menyhárt László, Cselyuszká Márton, Jeney Aladár, Lovassy István, Török Sámuel, Ticsinszky Károly, Binder Ottó, Báthory Károly pénzügyi számtisztek, Czegléd János, Cselyuszká Lajos és Grábits Vitomir pénzügyi számgyakornokok.

L. I.

H I R E K.

Berendelés. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Vrábely István vélelel áll. népiskolai tanítót áthelyezte és szolgálat-tételre a Bács-Bodrog vármegyei kir. tanfelügyelőséghez rendelle be.

Helyettesítés. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Hörömpö Jánost a titeli áll. polgári fiúiskolához állandó helyettesi minőségben alkalmazta.

Nyugdíjazás. A m. kir. pénzügyminiszter Gulyás György zombori pénzügyigazgatósági titkárt saját kérelmére nyugdíjazta. A pénzügyminiszter a nyugdíjazás tényével kapcsolatosan nevezettnek munkásságáért őszinte elismerését nyilvánította.

Szakfelügyelő. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Tordai Imre szegedi áll. felső ipariskolai igazgatót a Bács-Bodrog vármegyei iparos- és kereskedő tanonciskolánál a szakfelügyelői teendőket ellátásával megbízta.

Véglegesítés. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Dégay Kálmán magyar-kanizsai iparostanonciskolai igazgatót ezen állásában véglegesítette.

Eljegyzés. Majtány József cukrász, a bezdáni polgári dalárda titkára, eljegyezte özv. Almássy né Simon Etelka urasszonyt Szegszárdról.

Szabad Lyceum. Folyó hó 8-án, vasárnap nyílik meg a Szabad Lyceum idei ciklusa. A megnyitó előadást, az új Magyar ország kialakulását és irodalmát tárgyaló sorozatos előadások közül az első Kohlmann Dezső dr., a zombori áll. főgimnázium tudós irodalmi tanára tartja *Széchenyi a magyar irodalomban* címen. Az előadás, mely mindenkinek szól és ingyenes, vasárnap délután 6 órakor kezdődik a városháza nagy dísztermében.

Iskolalátogatás. Faragó János tanfelügyelő az elmúlt hónapban hivatalosan meglátogatta a kerényi, boróci, bacsstóvárosi és dunacsébi r. kath., a boróci, bacsstóvárosi, opalánkai, szilbácsi és parragi gör. kel., az opalánkai, szilbácsi és dunagálosi ág. ev., a palánkai áll. polgári fiú- és leányiskolákat, továbbá az opalánkai, kerényi, boróci és bacsstóvárosi községi jellegű kisdudóvódákat összesen 54 tanteremben. A meglátogatott tanintézeteknél tapasztalta, hogy a kerényi r. kath. népiskola annyira túlszűfolt, hogy annak egyik-másik tantermében 150-nél több tanuló van beírva, a kerényi, boróci és bacsstóvárosi óvodák épületei nem megfelelőek s az óvodák kellően felszerelve nincsenek, az opalánkai ág. ev. népiskolánál okleveles rendes tanító alkalmazva nincsen, a szilbácsi gör. kel. és a dunagálosi ág. ev. népiskolák felső osztályait vezető tanítók pedig a magyar nyelv tanítását teljesen elhanyagolják. Bejelentette továbbá a közigazgatási bizottságnak, hogy Dunacséb községben egy szerb tannyelvű zugiskolát talált, melyben egy magyarul nem tudó, oklevél nélküli egyén működik mint tanító s amely iskolánál egy, a külföldön megjelent szerb szövegű térképen kívül egyéb tanszert nem talált. Felsorolt és törvénybe ütköző állapotok orvoslása iránt külön javaslatot terjesztett a közigazgatási bizottság elé.

Polgári leányiskola. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Kaszás Róza okl. polgári iskolai tanítónőnek Zentán egy magánjellegű polgári leányiskolának fentartását engedélyezte.

Tanítók fizetésrendezése. Az elmúlt hónapban a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter a községi és felekezeti jellegű elemi népiskolai tanítók fizetésének az 1907. évi 27. t.-c. értelmében leendő rendezésére 18400 korona, eddigelé összesen évi 123740 korona államsegély folyósított.

Esküvő. Nagy Lajos zombori kereskedelmi utazó folyó hó 17-én esküszik örök hűséget Kirchner Irma kisasszonynak Budapesten.

Magyar név. Klein Mór péterrévei illetőségű zentai lakos családi nevét „Kelemen“-re változtatta.

Református istentisztelet. A zombori ref. gyülekezet ma, folyó évi november hó 8-án délelőtt 10 órakor a reformáció ünnepelelére az ág. ev. imaházban istentiszteletet tart. — Arany Gusztáv, ref. lelkész. Kozma László e. k. főgondnok.

Pápai ünnepelel. Már mult számunkban jelezte, hogy a helybeli katolikus legényegyesület X. Pius pápa 50 éves áldozó papi jubileuma alkalmából f. hó 8-án d. u. 5 órakor az egyesület helyiségében hódolati ünnepelel rendez. Az ünnepelel műsora: 1. Prolog. Szavalja Schmidt L. József. 2. Ecce sacerdos magnus. Preyer G. től. Éneklí a legényegyesület vegyeskara. 3. Ünnepelel beszéd. Mondja Littyay Péter egyesületi jegyző. 4. In Deo speravit. Weiss L. Op. 54. Éneklí Rell Emma k. a. 5. Legenda. Előadja Mészáros Mariska k. a. 6. Jean Marie. Dráma 1 felvonásban. Irta Theuriet. Személyek: Théréz — Kaich Erzsike k. a., Jean Maire — Müller János dr., Joel — Schmidt L. József. Az ünnepelelre tisztelettel meghívja az egyesület a nagyközönséget. Belépődíj nincsen.

Fizetéseképtelenség. Lakits és Vermes ujvidéki szesz-, rum- és likörgyári cég beszüntette fizetéseit. A passzívok 160.000 koronára rúgnak. A hitelezőknek a cég 40%-os egyezséget ajánl.

Állatdíjazás. A Bácsbodrog vármegyei gazdasági egyesület ma, folyó hó 8-án Titelen az ottani gazdakör közreműködésével szarvasmarha kiállítást és díjazást rendez. Az ünnepelel programja: 1. Reggel 8 óra 50 perckor Ujvidék felől érkező vonattal vendégek fogadtatása. 2. Délelőtt fél 10 órakor istentisztelet az ág. ev. templomban és 10 órakor pedig a róm. kath. templomban. 3. 11 órakor felvonulás a Titeli Gazdakör helyiségébe és a kiállítás megnyitása. 4. A bírálat befejeztével a díjak és oklevelek kiadása. 5. Délben 1 órakor társas ebéd. Délután: 6. A gazdakör vezetőségénél látogatás. 7. Kirándulás a titeli fensikra.

Szivtelen háziur. Géza-utca 34. sz. ház tulajdonosa, Schállér Fülöp, aki a tartozás behajtásának különös módját eszelte ki. A házban lakik Purda Mátyás, aki 7 forinttal adósa maradt Schállérnek, s minthogy tartozását megfizetni nem tudta, a kegyetlen háziur leszedte az összes ablakokat és ajtókat, s ebbeli munkájában nem akadályozta meg sem az asszony rimázkodása, sem a bölesőben fekvő csecsemő szivettépő sírása; könyörtelenül odadobta az ártatlan kis teremést a megfagyás veszedelmének. Kétségbeesítő az emberi elvetemültség ily magas foka. A szegény Purda Mátyás e hó elseje óta hazulról eltávozott és kétségbeesett felesége attól tart, hogy elemésztette magát.

Kivándorlás. Vármegyénk területéről az elmúlt szeptember hó folyamán Amerikába 453-an, Németországba 47-en, Szerbiába 84-en és Romániába 4-en vándoroltak ki.

Sertésorbánc. Járványos jellegben Mohol tanyáján a sertésorbánc fellépett. A szükséges óvintézkedések megtételek és az ottani hetivásárra a sertéseknek felhajtása betiltatott.

Névmagyarosítás. A belügyminiszter engedélyével Klein Mór zentai lakos vezetéknevét „Kelemen“-re változtatta.

Véres verekedés. Hubai Péter 24 éves bajmoki napszámost ismeretlen tettesek f. hó 1-én éjjel életveszélyesen összeszurkálták. Hubait másnap reggel vérbefagyva találták a Liliom-utcaiban. A tetteseket még nem sikerült elfogni. A nyomozást megnehezíti az a körülmény, hogy Hubai eszméletlen állapotban van és kiballgatni nem lehet.

Nagy fizetéseképtelenségek. Birly József bórkereskedő Ujvidéken fizetéseképtelenséget jelentett. Az áruadósság 63000 korona, a pénzáadósság 84000 korona, az aktívákat 87000 koronára teszik. — Róth Armin kalap- és cipőkereskedő Szabadkán szintén fizetéseképtelenséget jelentett. Az áruadósság 160000 korona, a pénzáadósság 40000 korona. Érdekelve vannak budapesti, bécsi és csehországi cégek.

Alapszabályjövahagyás. A m. kir. belügyminiszter a jankováci olvasókör alapszabályait a bemutatási záradékkal ellátta.

Szerencsétlenség. Bezdánban mindszentek napján bucsu volt. A templom előtti teret lepték el a különféle komédiás bódék, gesztenyesütő és panorámás sátrak, bicskadobáló karikások és hintások. Az előljárást betiltotta vécsernye alatt a verklizést, de nem tiltotta el üzletkötéstől a komédiásokat, akik a gyermekekkel éppen akkor csinálták a legjobb üzleteket, amíg az öregek a vécsernye alatt az Urhoz emelkedtek. Majtány cukrász és Fuderer gépész óraszámra bérelték a hintót, hogy Schneller komájukat fűtött csónakban meghintáztathassák. Volt nagy gaudium. Szabó Pál kovács is javában élvezte a hintázás elringató és gyomorforgató hatását, amikor egyszerre kiengedte a hinta sodronykötélét és fejfelé bukott. Temetése kedden ment végbe nagy részvét mellett.

A Petőfi Ház sorsjátéka. A Petőfi Társaság fáradságot nem ismerő buzgósággal törekszik megvalósítani azt a kulturális és kegyeletos célját, hogy a Petőfi Házban összegyűjtse és mielőbb hozzáférhetővé tegye a közönségnek Petőfi ereklyéit s azokat a nemzet kincsévé avassa. A Petőfi múzeum fentartása a Petőfi Társaság gondja. A Társaság segítségért a magyar társadalomhoz fordul. A Petőfi Ház meg lesz, ha a társaságnak erre a célra rendezett sorsjátékát a társadalom fölkarolja. A pénzügyminiszter által engedélyezett tárgysorsjáték, melyet a Társaság házi kezelésben rendez, tulajdonképpen a közönség áldozatkészségének a meghálálása, amennyiben a nyereményekben gazdag sorsjáték egy koronás sorsjegyei egyáltalán nem állanak arányban azokkal a nagyjértékű nyereménytárgyakkal, amelyek a sorsjegyvásárlók között kisorsoltatnak. A mellett tehát, hogy a vásárló igen nagy nyerési esélyekhez jut, egyúttal egy nemes, hazafias célt szolgál, hozzájárul a Petőfi Ház létesítése és fentartási költségeihez. A nyeremények száma: 2010, tehát — eltérőleg a szokásos tárgysorsjátékoktól — minden sorsjegynek igen nagy nyerési esélye van. Az összes nyeremények értéke 76.000, a főnyeremény 25.000 korona. A Petőfi Társaság már szétküldte az ország minden részébe sorsjegyeit és arra kéri a közönséget, hogy a sorsjegyek vételével és terjesztésével legyen segítségére a nemes cél megvalósításában.

Kétfejű gyermek. Mess György szabadka—sándori lakos feleségének november hó 5-én kétfejű gyermeke született halva. A gyermek holttestét a Mária Valéria-kórházba szállították. Az anya a körülményekhez képest jól érzi magát.

Változás az adók kivételében. A m. kir. pénzügyminiszter rendelettel utasítja a zombori pénzügyigazgatóságot, hogy eltérően az eddigi gyakorlattól, az első- és másodosztályú kereseti adót ezentul márciusban, a fegyveradót pedig augusztus második felében vessék ki.

A játék vége. Róth József, az óbecsei Schumacher-féle gőzmalom alkalmazottja a napokban a biciklivel játszott; játék közben a bicikli elkapta a kezét és a gyorsan forgó kerék két ujját úgy összeroncsolta, hogy le kellett vágni.

A mértékhitelítés államosítása. 1909. január 13-án lép életbe a mértékekről, ezek használatáról és ellenőrzéséről szóló 1907. V. törvénycikk, amely megszünteti az állami központi mértékhitelítő magyar királyi bizottságokat s a törvényhatósági mértékhitelítő hivatalokat. Ezek helyébe lépnek a központi mértékügyi intézet s az állami mértékhitelítő hivatalok. Ötven mértékhitelítő hivatal fognak felállítani s 85 állami mértékhitelítő állást szerveznek. Ezeknek az új hivataloknak és új állásoknak összes költsége 281850 korona, az új hivatalok műszereire és egyéb felszerelési költségeire pedig 230200 korona szükséges. Az 1909. év folyamán felállítandó ötven mértékhitelítő hivatal munkáiból 1014400 korona bevételt vár a kormány.

Eljegyzés. Beke Kálmán szondi vasút-állomásfőnök eljegyezte Vidákovits Etuska kisasszonyt Gombosról.

Elítelt kuruzsló. A falu népe még mindig szivesebben fordul betegség esetén szélhámos kuruzslókhoz, mint orvoshoz. Frittmann Gáspár csavargó a nép hiszékenységét aknázza ki Bácsborsódon és házról házra járva gyógyította a betegeket. Éppen munkája közben csipte meg a csendőrség. Feljelentés folytán foglalkozott Frittmann ügyével a bajai bíróság. Frittmann utazó „orvos” urat elítélte 60 korona pénzbírságra.

Elítelt leánykereskedő. Az ujvidéki rendőrség a mult napokban éppen akkor csipte el Úrosevits szül. Juhász Mária temerini születésű, belgrádi illetőségű leánykereskedőt, midőn Hönig Iona kalocsai leányt Belgrádba egy nyilvános házba akarta szállítani. Az ujvidéki rendőrség Juhász Máriát 100 korona pénzbüntetésre és megfelelő elzárásra ítélte. A börtönbüntetés kitöltése után pedig illetőségi helyére toloncolják.

Gondnokság. A zombori kir. törvényszék Emszer Erzsébet gádori, Ágoston Erzsébet bezdáni, az ujvidéki kir. törvényszék Dzsurguszky György óbecsei, Fesics Bogdán szablyai, Kantargyits Léne pirosi, a szabadkai kir. törvényszék Besnyi András és Buruzs Lajos kossuthfalvai lakosokat gondnokság alá helyezte.

A fürdőszoba adóköteles lakrésze. Ezt mondta ki 27067/1907. P. számú ítéletével a közigazgatási bíróság. Az indokolás szerint az 1868. XXII. törvénycikk 8. szakasza alapján a tényleg ki nem bérelt lakrészek házosztályadó alá esnek, mely adó abban az osztályban, melybe az illető község a törvény 10. §-a szerint tartozik, a lakrészeknek száma alapján vettetik ki (9. §.); osztályozás alá, a házadóra vonatkozó törvények és lakrészek esnek; és az 52. §. szerint lakrészekül csak szobák, boltok és mészárszékek vétetnek; szobáknál pedig tekintetnek azok a helyiségek, melyek valósággal lakásul szolgálnak, vagy lakásnak szánják és arra alkalmasak, tekintet nélkül arra, hogy mikor és meddig és tekintet nélkül a módra, mely szerint használtatnak. Ellenben a konyhák, pincék, padlások, — a padlásszobákat kivéve — falukon az ugynevezett pítvarok, melyek szobába vagy konyhába járásul használtatnak; továbbá áruhelyek, elcségek, istállók, műhelyek az osztályozásnál lakrészekül nem vétetnek. Minthogy az nem lehet kétséges, hogy a lakóházakban levő egyes lakásokhoz tartozó fürdőszobák a szigorúan értelmezendő ezek közé a kivetelek közé nem tartoznak; ennél fogva azok, mint a lakóháznak szoba elnevezése alatt jelentkező s többé-kevésbé az emberi kényelmi igények kielégítésére szolgáló butoradarabok elhelyezésére és tartására is használt részei, de még azért is, mert azok időleges tartózkodásra, lakásra szánják és erre alkalmasak is, másnak, mint adóköteles lakrészeknek nem minősíthetők.

Menetrendváltás. Folyó évi november hó 15-től kezdve a zágrábi m. á. v. csáktornyai és a zabok—krapina—teplie—krapina vonalon közlekedő személyszállító vonat menetrendje némileg meg fog változni. Az új menetrend részletes adatai a külön kiadandó menetrend-hirdetményből és az általános nagy falú menetrend-hirdetményből vehetők ki. Budapest, 1908. évi november hó 3-án. — A m. kir. államvasutak igazgatósága.

Szociális egészségügy.*

— Alkohol elleni küzdelem. —

Az Abstinens Orvosok Egyesülete az alábbi felhívást intézi Magyarországi orvosaihoz:

Az Abstinens Orvosok Nemzetközi Szövetsége, amely az alkoholizmus elleni XI. nemzetközi kongresszuson 1907-ben Stockholmban alakult, az összes népek orvosait egyesülésre szólítja fel, hogy a népeket az alkoholizmustól megszabadítsák. Felhívását következőkkel indokolja:

1. Az emberiséget sújtó bajok java részének állandó kútforrása a — bármely ital alakjában élvezett alkohol.

2. Első sorban az orvosi rend kötelessége, hogy erről a népeket felvilágosítsa.

3. Ha az alkoholévezet uralma továbbra is fenmarad, akkor mindenkor meg fognak maradni a következmények is, a melyeket az emberiség történetéből ismerünk: a demoralizáció, az egyének és népek elfajulása.

4. Minden fajtájú szeszes ital, minden fajtájú élőlény számára tökéletesen fölösleges; csak ott érzik az alkohol-évezet szükségét, ahol ezt a szükségét mesterségesen ébresztgetik.

5. Minden normális szervezet jobban működik alkohol nélkül; az alkohol kiváltképpen a fiatal és növekedőfélben levő szövetekre veszedelmes.

6. A jövőndő nemzedékek megóvása érdekében szükséges a szeszes italoktól való tökéletes tartózkodás, mert az alkoholizmust és következményeit csakis széleskörű abstinensmozgalom tudja csökkenteni.

Ezen okoknál fogva az Abstinens Orvosok Nemzetközi Szövetsége nevében felhívjuk minden nemzetbeli kartársainkat, hogy csatlakozzanak alkoholizmus elleni küzdelemünkhöz és írják alá a következő felhívást:

Felhívás!

Az alulírott — minden országbeli — orvosok a következő felhívást intézik minden uralkodóhoz, kormányhoz, népképviselőhöz, minden nevelőhöz, tanítóhoz, lelkészhez és mindenkihez, a ki szíven viseli a most élő és a jövőndő nemzedékek jólétét!

Mi, a kik az orvosi rendhez tartozunk és tanulmányainknál fogva különösen képesek vagyunk arra, hogy a szeszes italok mibenlétét és hatásait megismerjük és megítéljük — mi szilárd meggyőződésünknek valljuk, hogy minden szeszes ital teljeséggel fölösleges és nagy fokban káros és hogy mindazok a bajok, a melyek a szeszes italok élvezetéből származtak és még mindig származnak, kiirthatók és hogy ki is kell őket irtani. Mindenekelőtt pedig az ifjúságot kell minden módon arra tanítani és példaadással nevelni, azonfelül pedig törvényekkel megvédelmezni, hogy megtanuljon tartózkodni a szeszes italoktól.

Kijelentjük, hogy a mi meggyőződésünk szerint ezen az úton kell haladnunk, hogy egészséges emberiséget teremtsünk és hogy a népek boldogságát, jólétét és haladását biztosítsuk és előmozdítsuk. — Dr. Holitzer, s. k. (Pirkenhammer). Dr. Santesson, s. k. (Stockholm). Dr. Ridge, s. k. (London). Dr. Latinen, s. k. (Helsingfors). Dr. Orlik, s. k. (Frederikswaerk). Dr. Stein, s. k. (Budapest). Dr. Vogt, s. k. (Kristina).

Felkérjük mindazon orvosokat, akik a jelen felhívást — amely azután az egész világon mindenütt széles körben fog terjesztetni — aláírásukkal ellátni hajlandók, sziveskedjenek ezt egy levelező-lapon dr. Dóczy Imre titkárnak VI., Váci-körut 45. sz. bejelenteni.

SZINHÁZ.

November 4.

Meglepetésszerűen hatott szerdán este az előadás előtt Virányi bejelentése, hogy Barna Andor tenorista hirtelen történt meg-

* Közérdekű voltánál fogva a „Közegészségügy Kalauz”-ból vettük át.

betegedése következtében Rimanovszky szerepét az „utolsó pillanatban” Remete Géza vállalta el, míg Enterich tömlőmester szerepébe Polgár igazgató ugrott be.

Elismerjük Remete sokoldalúságát, ügyes, ambiciózus színész, úgy a közönség, mint az illetékes fórumok a legjobb véleményvel vannak felőle. Elismerjük azt is, hogy törekvése odairányul, miszerint a közönség kérdemelt kegyét fokozza. Ez alkalommal saját jól felfogott érdekében moghozhatta volna azt az áldozatot, hogy elfojtva ambícióját, játszott volna le saját szerepét és ha már játszik, lépjen fel olyan szerepben, amely hangjának és temperamentumának megfelel. Az ily fellépés hírnevének rovására megy és kockáztatja az előadás sikerét.

Az igazgatót is elítéljük, bár rajta kívül álló okok kényszere vitte bele az előadás lejátszásába, mégis kötelessége lett volna neki a tenor szerepébe, ha mást nem, Telekánt beállítani. Hisz tavaly Telekán, mint a társulat szerződöttetett tenoristája morzsolta le a színiévdót. A koldusdiák pedig bizonyára bent van repertoárjában.

Nem tartjuk megbocsájtathónak a színiévdó elején az ilyen határozatlan kapkodást. Ennyit figyelmeztetésül a jövőre.

November hó 4-én este Millöcker Károly világhírű operettje **A koldusdiák** került színre.

Millöcker zenéjét hallva, arra a meggyőződésre jutottunk, hogy ami értékes, az az idők folyama alatt még értékesebbé válik s hogy fel-felcsendül egy-egy ismerős dallam mind nagyobb élvezettel hallgatjuk. Ki ne emlékeznék Spanga, Pitély és Berecz borzalmassáira, amihez a zenét „A koldusdiák” keringőjére huzott szöveg egészített ki „A Spangát megfogták” . . . vagy a műkedvelő előadásokon állandó műsorszámot képező „Spongyát . . . kuplét.”

Színes élettel teli kép vonult fel, amit a mi kicsiny színpadunkon csak ki lehet állítani. Meglátszott a szereplőkön az általános félelem és tartózkodás. Palmatica (Halasiné Etel), Laura (Patakyl Vilma), Bronislava (Peterdi Etelka), Jan Janiczki (Radványi Dezső) minden igyekezete hiába való volt, nem menthette az előadást. Bizonytalanul, vontatottan ment a darab, mintha a rendezésre egy szemernyi gondot sem fordítottak volna. Az általános elkedvetlenedést az utolsó pillanatban történt szerepváltozás okozta. A karmester lélekjelenlétének köszönhető, hogy a főszerepet játszó Rimanovszky (Remete) a kezében tartott partitúrától ki nem esett. Patakyl Vilma igen kitünő erőt nyert a társulat. Behizelgő, kellemes ércű hangja pompásan érvényesült a zenekar teljes fortissimói mellett is. „Teszem fel azt” kettősben megújráztatták és többször kihívták.

Peterdy Etelka elevenségével, természetes bájjal és kedves pajzánsággal hódított. Halasiné Etel elsőrendű alakítást nyújtott; behizelgő, lány szopránja szépen simult az előadott bemutató harmasban.

Radványi Dezső közepregiszterekben uralkodik; gyönyörű csengésű hangja tömör és kitartó, a felső regiszterek azonban átetszőek, színtelenek, tompák. Úgyesen játszik, énekére kihatással volt partnere nem megfelelő szerepköre.

Halasi Béla (Bogumil zenegróf) játékból egy cseppet sem tetszett ki, hogy a nagy dob kezeléséhez valami sokat értene. B. Fehér Laura (Éva) küzdött a szöveggel. Polgár Károly (Enterich tömlőmester) szerepét saját rögtönzéseivel fűszerezetten huzta ki a csávából. Csolnakossy (Ollendorf ezredes) szép játékában úgyesen állította elénk a lehetetlen hőstettekkel dicsekedő ezredest; kár, hogy tömör basszusában a „szöveg” egy cseppet sem jutott érvényre. Elegánsak voltak: Gózon (Wagenheim), Virányi (Henriczi), Solymosy (Schveimir), Kabos (Rochov) és Csanádi Irma (Richthoffen).

Kötelességünk volt a meztelen igazságot feltárni, mert sohasem tesznek azok jó szolgálatot, akik a létező bajokat eltussolni igyekeznek.

Csütörtök, nov. 5.

Ma már csak minden forma és hazugság. Udvarias külsőségekkel leplezik legtöbbször szívüknek ürességét. Szolgakészséggel, farizeuskodással a jellemtelenségüket. Barátságot szimulálnak, jóindulatot mutatnak, hogy annál könnyebben törbeesalhassák áldozataikat. Nagyon sokszor Judás esőket váltanak azok, akiknek szívében nincs más csak ámitás.

Naponta teljes borzalmaságában tárul elénk, hogy micsoda beteglelkű, elkoresosult nemzedék nevelődik ebben az anyagias, gyönyörhajhászó korban, amely az önfeláldozást, a lemondást a társadalmakat újjáteremtő erényeket nem akarják ismerni.

A külső formákból élősködő farizeus képes feláldozni embertársát, hogy saját önző céljait kielégíthesse.

Bródy Sándor a **Tanítónő** falusi képében, elkezdve a krisztusi tanok hirdetőitől, állította elénk meglepő hűséggel az önző gyönyörhajhászok egész légióját.

Nagy ember Bródy, mert meg volt benne a bátorság, ami kevésben van, ki mert állni és szembe vágta a maga brutális igazságtalanságát a társadalom összeségének, a melynek hitvallása nem más, mint a legalacsonyabb — állati ösztön.

A papság ráfogta a darabra, hogy rosszakaratu tendencia van benne a klerus ellen és hogy neveléses színben tüntet fel dogmatikus intézményeket.

Aki a darabot csütörtökön este látta, bizonyára igazat ad nekünk, hogy a papság tiltakozása elhírtelenkedett. Ki láthat abban tendenciát, ha egy káplán bűnös hajlamainak kielégítésére minden eszközt igyekszik felhasználni és — valláserkölesi alapra helyezkedik. Minden rendű és rangú gazemberek élnek a föld hátán. Ez nem fantazmagória, hanem az életből kiragadott valóság.

A társulat tagjai kitétek magukért és ezzel bizalmat előlegeztek a jövő iránt. **Halasi Mariska** (Tóth Flóra) mélyen átgondolt és karakterisztikusan kidomborított alakításával nem egy szembe esalt könyeket. Bátran állíthatjuk, hogy évek óta színpadunkon az övéhez hasonlítható alakítást nem élveztünk. **Remete Géza** (tanító), **Halasi Béla** (főúr), **Radványi Dezső** (káplán), **Solymosy Sándor** (szolgabíró), **Csolnakosi Gyula** (id. Nagy István), **Virányi Sándor** (ifj. Nagy István), **Halasiné Etel** (Nagy asszony), **Haraszi Vilma** (Kántor kisasszony) legjobb tudásukkal, művészetük legfinomabb nüanszizálásával igyekeztek az összjátékba harmónikusán beolvadni. Sikertől nekik. Áhítatos figyelem volt a jutalmuk. Soha jobb előadást nem kívánunk.

Péntek, november 6.

Pénteken este **Souppée** Ferenc bájos zenéjű operettjében, a **Boccacio**-ban gyönyörködtünk. **Kapossy Józsa** (Boccacio) az idényben először lépett fel. Üde csengésű, tiszta hangjával és szabatos szép játékaival bilineselt le. **Peterdi Etelka** **Fiametta** szerepét adta úgyesen. **Solymosi (Scalza)**, **Radványi (Lottoringi)**, **Telekán (Leonetto)**, **Haraszi Vilma (Izabella)**, **Csanádi Irma (Beatrice)**, **Halasiné Etel (Petronella)**, **Remete (Pietro)** és **Polgár (Utcai könyvtáros)** derekasan megállták helyüket, **Kabos (Lambertuccio)** mimikáival és talpraesett mókáival sokszor hangos derültséget keltett. A hercegi előszobában azonban a **Radványi „megnyergeltetése”** elmaradhatott volna. A szereplő művész tartsa mindig szem előtt, hogy színpadon és nem cirkusz porondján szerepel. A szélsőség mindenben ártalmas.

Egressy Gábor emléke. Az Országos Színész-Egyesület, valamint a Borsód—Miskolci Közművelődési Múzeum-Egyesület ma, november hó 8-án **Egressy Gábor**, a nagy magyar színművész, író és szabadsághős születésének századik évfordulója alkalmából szülőhelyén, Lászlófalván (Borsódm.) a református templomban nagy ünnepség keretében emléktáblát helyez el. Az elnöki megnyitót **Ditrői Mór**, az Orsz. Színész-Egyesület elnöke tartja. A szöveget **Jászai Mari** mondja el. A miskolci színház este **Bánk-Bánt**, **Katona József** szomorujátékát adja **Palágyi Lajos** rendezése mellett.

Gabonaárak a zombori piacon

1908. évi november hó 6-án.

Rovatvezető: P.

A készáruüzlet részleteiről ma a következőket jelenthetjük:

A buza irányzata szilárd volt, a hozatal elegendő, mérsékelt és nyugodt érdeklődés és változatlan ár mellett 500—600 mm. elkelt.

A zab kissé elhanyagolt cikk. Csak a hajók telítéséhez befejezésül 30—40 fillérenyi magasabb áron vették.

Árpa és ótengeriből nem volt kínálat.

Uj (morzsolts) tengeriből nagy a kínálat, a vétel is szilárd, az ára nem változott.

Uj (csöves) tengeri, csekély hozatal mellett ára 10—20 fillérrel emelkedett.

A bab üzletben nagyon csekély volt a forgalom.

A heti árak a következők voltak:

Buza	22:80 K-tól — 23:00 K-ig
Zab	14:60 „ — 15:00 „
Árpa	— „ — „
Ó tengeri	— „ — „
Uj tengeri (morzsolts)	12:60 „ — 13:00 „
Uj tengeri (csöves)	8:60 „ — 8:80 „
Bab	14:50 „ — 15:00 „
Repce	— „ — „
Köles	— „ — „
Kendermag	— „ — „
mindent q-kint = 100 kilogrammonkint számítva.	

HIRDETÉSEK.

BUDAPESTI Szivattyú- és Gépgyár Rt.

= BÁCSMEGYEI KÉPVISELETE =

SZELES JENŐ Zombor.

== MINTARAKTÁR ==

kütszivattyúkban és tűzfecskendőkben.

HAZAI GYÁRTMANY.

345—35—21

35—21

Keresek egy adóügyben teljesen jártas okleveles jegyzőt, ki itt helyettes aljegyzőül lesz alkalmazva. Fizetése egyelőre napi 4 korona. Okmányok mielőbb hozzám — küldendők. —

Kula, 1908. november hó 5.

KUGLER BÉLA,

jegyző.

453—1

4665/908.

Árverési hirdetmény.

Bács-Bodrog vármegye törvényhatósági bizottságának 16386. alisp. 1001. jkv. 908. számú jogerős véghatározatával nyert megbízás folytán ezennel közhírré teszem, hogy az ujvidéki járáshoz tartozó Dunagálos község vadászati jogát *Dunagálos községénél 1908 évi november hó 24-én délelőtt 10 órakor* a kötendő szerződésnek végső fokban leendő megerősítése napjától számított 6 évre fogom nyilvános árverés útján bérbe adni. Kikiáltási ár 166 kor. 66 fillér, mely összegnek 10%-a az árverés megkezdése előtt lefizetendő.

Az árverési feltételek nálam a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Ujvidék, 1908. év november hó 3-án.

NICOLITS,

főszolgabíró.

245—2—1

34932. sz. 1908.

Versenyárgyalási hirdetés

(rostált kavics szállítására.)

A magyar királyi államvasutak kolozsvári üzletvezetősége a marosvásárhely—szászrégeni vonal kavicsoláshoz szükséges 32000 m³, azaz harminckettőezer köbméter rostált kavics szállításának biztosítására ezenel nyilvános pályázatot hirdet. A szükséges kavics mennyiség az alábbi határidők alatt szállítandó be és pedig:

1909. évi március hó	15-ig	5000 m ³
1909. " " "	31-ig	5000 "
1909. " április "	15-ig	5000 "
1909. " " "	30-ig	5000 "
1909. " május "	15-ig	5000 "
1909. " " "	31-ig	5000 "
1909. " június "	10-ig	2000 "

Az ajánlati minta és a pályázati feltételek az alulírt üzletvezetőségénél ingyen kaphatók és megtekinthetők.

Az ajánlatok csakis a külön e célra szerkesztett ajánlati mintán teendők.

A szállításhoz a következő feltételek irányadók:

A szállítás a magyar királyi államvasutaknál érvényben levő anyagok szállítására vonatkozó 122291/96. sz. általános, valamint az alábbi különleges, nemkülönben a jelen pályázati feltételek értelmében eszközöndő, mely feltételek a pályázati határidőig alulírt üzletvezetőség anyag- és leltárbeszerzési osztályánál, valamint a magyar királyi államvasutak igazgatóságánál és minden üzletvezetőségénél naponként a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Az ajánlat egész szükségletre, vagy annak bármely részmenyiségre is szólhat.

Az ivenként egy koronás magyar okmánybéllyel ellátott, szabályszerűen kiállított, aláírt és pecséttel lezárt, sértetlen borítékban elhelyezett ajánlat ezen alábbi külsővel:

„Ajánlat rostált kavics szállítására a 34932 908. számhoz“ 1908. évi november 28-ig déli 12 óráig a magyar királyi államvasutak kolozsvári üzletvezetőségének általános osztálya főnökéhez (Kolozsvár, Bocskay tér 4. sz.) benyújtandó vagy posta útján beküldendő, megjegyezvén, hogy csakis ezen feltételeknek megfelelő ajánlatok fognak tárgyalás alá vétetni.

A versenyárgyalás 1908. november hó 28-án a kolozsvári üzletvezetőség általános osztályában déli 12 órakor fog megtartatni, ahol az ajánlatok felbontatnak. Az ajánlattevők vagy azok igazolt képviselői a versenyárgyaláson jelen lehetnek. Az odaítélés időpontja az ajánlatok felbontási idejétől számítólag 4 hétben, azaz 1908. évi december hó 26-ig állapittatik meg, mely időpontig az ajánlattevők ajánlataikkal kötelezettségben maradnak és azokat vissza nem vonhatják.

Bánatpénz gyanánt az ajánlott mennyiségek értékének megfelelő 5%-a készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban 1908. évi november hó 27-én déli 12 óráig a kolozsvári üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál leteendő, esetleg posta útján oda beküldendő.

A bánatpénz hivatkozással jelen hirdetésmenyre, említett gyűjtőpénztárhoz külön borítékban küldendő be.

Kolozsvár, 1908. október hóban.

447-3-2

Az üzletvezetőség.

(Utánnomás nem díjazatik.)

38671/908.

Pályázati hirdetés.

A magyar királyi államvasutak szegedi üzletvezetősége a vonalain 1909. évben szükséges 6500 drb III-ad rangú tölgy talpfa és 12 m³ tölgy váltó talpfa szállítására nyilvános pályázatot hirdet.

A szállításra vonatkozó részletes feltételeket magában foglaló ajánlati felhívás a

magyar királyi államvasutak szegedi üzletvezetőségénél megszerezhető és a magyar királyi államvasutak igazgatóságánál és valamennyi üzletvezetőségénél megtekinthető. Ugyancsak az említett hivataloknál tekinthetők meg a hivatalos órák alatt a szállításra vonatkozó általános és különleges szállítási feltételek is, mely utóbbiak a magyar királyi államvasutak igazgatóságának budapesti nyomtatványtárából megszerezhetőek. Az általános feltételek ára 50, a különlegeseké pedig 30 fillér darabonként, melyhez postán szállítás esetén bérmentesítésre 20 fillér is beküldendő a nevezett hivatalhoz.

Az ivenként egy koronás magyar okmánybéllyel ellátott ajánlati felhívások ezen külsővel: „Ajánlat 38671 908. szhoz“ 1908. évi november hó 28-án déli 12 óráig a magyar királyi államvasutak szegedi üzletvezetősége általános osztályának főnökéhez benyújtandók vagy postán beküldendőek.

Bánatpénz gyanánt az ajánlott mennyiségek értékének megfelelő 5% készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban 1908. év november hó 27-én déli 12 óráig a szegedi üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál leteendő, esetleg posta útján oda beküldendő.

Az itt felsorolt feltételektől eltérő ajánlatok, továbbá olyanok, melyekben javítások, vakarások fordulnak elő, nemkülönben, melyek nem a kitűzött határidőig érkeznek, végre oly ajánlatok, melyekre nézve az előírt bánatpénz le nem tételt, figyelembe vételre nem számíthatnak.

446-3-2

Az üzletvezetőség.

(Utánnomás nem díjazatik.)

32435/908. sz. II.

Hirdetmény.

A magyar királyi államvasutak szegedi üzletvezetősége nyilvános versenyárgyalást hirdet a zombor—öbesei vonalon fekvő Cservenka állomásfelvételi épületének emeletes toldalek épülettel való kibővítésére s a jelenlegi felvételi épületnek az új létesítménnyel kapcsolatos átalakítási munkáira.

A munkák végzésére vonatkozó költség-számítás, pályázati feltételek, ajánlati minta és szerződés tervezet, valamint az építési tervek a szegedi üzletvezetőség építési és pályafentartási osztályában (II. em. ajtó 7.) a hivatalos órák alatt megtekinthetők. Az építési tervek el nem árusítottak, míg a kiírási művelet példányonként a pályázni szándékozókknak 3 korona befizetése ellenében szolgáltatott ki.

Az ajánlatok legkésőbb folyó évi november hó 14-én déli 12 óráig nyújtandók be az üzletvezetőség titkárságánál „Ajánlat Cservenka állomás felvételi épület kibővítése“ felirattal ellátott, lepecsételt borítékban. Az ajánlat benyújtását megelőző nap, vagyis folyó évi november hó 13-án déli 12 óráig mint óvadék 800 korona készpénzben vagy letétre alkalmas értékpapirokban a szegedi üzletvezetőség gyűjtőpénztárába befizetendő. A posta útján benyújtott ajánlatok ajánlott levélben tértivevénynyel adandó fel, betétjegy az ajánlathoz nem csatolandó.

Az ajánlatok egy koronás, az ajánlat mellékletei pedig ivenként 30 filléres bélyeggel látandó el.

Az üzletvezetőség fentartja magának a jogot, hogy az ajánlattevők közül szabadon választhasson.

Szeged, 1908. október hó 26-án.

443-3-3

Az üzletvezetőség.**Vendéglősök, kaszinók figyelmébe!**

100 drb jókarban levő hajlitott nád-szék, egy gázolin motor teljes világitási felszereléssel és egy Seiffert-féle újabb mintájú karambol asztal

jufányosáron eladó.

Bővebb értesítést ad

Grün Gyula,

a Korzó Kávéház tulajdonosa

Zomborban. 440-4-3

Eladó nagy gépműhely, amely 3 lakószobából, nagy lakatosműhelyből, vas- és rézöntödéből, két vasesztergéből, tűzi favágó körfűrészből, a felsoroltak a hozzávaló összes szerszámokkal együtt betegség miatt azonnal örök áron eladatnak. A műhely benzinmotorral van berendezve. Felvilágosítás kapható Kossuthfalván a tulajdonosnál **Éri Lajosnál.**

442-3-3

288543/F. II—1908. sz.

Menetrendváltás.

A sárbogárd—szekszárd—bátaszéki vonalon közlekedő, Bátaszékről este 6 óra 20 perckor induló személyvonat menetrendje folyó évi november hó 15-étől kezdve Szekszárd és Hidja-Pusztapaati állomások közt módosítottatni fog.

Ez időponttól kezdve ugyanis e vonat Szekszárd állomásról a jelenleginél 5 perccel korábban, azaz este 7 óra 22 perckor fog indulni, Tolna-Mözs állomásra 7 óra 41 perckor fog érkezni és onnét 7 óra 48 perckor fog indulni, Hidja-Pusztapaati állomásra pedig a jelenlegi érkezésnél 10 perccel korábban, azaz este 8 óra 10 perckor fog érkezni.

Budapest, 1908. évi november hó 3-án.

Az igazgatóság.

(Utánnomás nem díjazatik.)

450-1